

Státní oblastní archiv v Plzni
Sedláčkova 44
306 12 Plzeň

Č j.: SOAP/006-1299/2018

Interní protikorupční program Státního oblastního archivu v Plzni

Úvod

V prostředí veřejné správy České republiky je korupce vnímána převážně ve formě přijímání a předávání úplatků, protislužeb nebo zvýhodňování či prosazování příbuzných z pozice svého postavení. Korupci lze charakterizovat jako vztah dvou stran, kdy jedna strana poruší své povinnosti tím, že zneužije svěřenou pravomoc, za což získá neoprávněné zvýhodnění pro sebe nebo pro jiného, a to z vlastního podnětu nebo z podnětu druhé strany. Mezi porušením povinnosti - jednáním a následkem - neoprávněným zvýhodněním sebe, nebo jiného, existuje vždy příčinná souvislost. Z hlediska subjektivní stránky u všech forem korupčního jednání musí jít o úmyslné jednání s cílem přivodit sobě nebo jinému nezaslouženou výhodu, neoprávněný prospěch a podobně.

Korupce se projevuje a lze jí indikovat například rozhodováním v rozporu s právními předpisy a interními předpisy, přidělováním zakázek mimo konkurenční prostředí, pletichařením v oblasti veřejných zakázek, neuplatňováním sankcí vůči osobám, které porušili právní předpisy, poskytováním plateb dodavatelům z veřejných zdrojů za nerealizované nebo krácené práce, dodávky a služby. Korupční prostředí nachází živnou půdu v neúčinných kontrolních a řídicích systémech.

Interní protikorupční program Státního oblastního archivu v Plzni (dále jen „interní protikorupční program“) je nástrojem a návodem k vytváření a posilování protikorupčního klimatu a k řízení rozpoznávaných rizik korupce ve všech jeho organizačních útvarech. Interní protikorupční program je postaven na pěti základních pilířích boje proti korupci:

1. vytváření a posilování protikorupčního klimatu,
2. transparentnosti všech procesů a činností souvisejících se správou veřejných rozpočtů a majetku státu při výkonu svěřené působnosti,
3. sestavení indexu identifikovaných rizik korupce, jejich analýza, nastavení protikorupčních kontrolních mechanismů s vymezením konkrétní osobní odpovědnosti za řízení rizik, jejich pravidelná aktualizace a vyhodnocování účinnosti,
4. postupech při podezření na korupci,
5. vyhodnocování interního protikorupčního programu.

V souladu s rezortním interním protikorupčním programem Ministerstva vnitra je interní protikorupční program členěn do pěti kapitol s podrobnějším popisem jednotlivých protikorupčních aktivit.

1. Vytváření a posilování protikorupčního klimatu

Sledovaným cílem interního protikorupčního programu je minimalizovat motivaci státních zaměstnanců i zaměstnanců v pracovním poměru (dále jen „zaměstnanců“) ke korupčnímu jednání a zvyšovat u nich povědomí, že pokud se ke korupci uchýlí, nebo se budou podílet na vytváření korupčního prostředí, budou brzy odhaleni a potrestáni.

Pracovní prostředí odmítající korupční jednání a zdůrazňující loajální vztah zaměstnance k zaměstnavateli a majetku státu, hrdost na výkon svého zaměstnání ve prospěch veřejnosti je jedním z nejvýznamnějších prostředků prevence korupce. Podpůrně působí vzdělávací proces, etický kodex úředníků a zaměstnanců veřejné správy, schválený usnesením vlády č. 331 ze dne 9. května 2012 (dále jen „etický kodex“), služební předpis náměstka ministra vnitra pro státní službu č. 13/2015, kterým se stanoví pravidla etiky státních zaměstnanců (dále jen „pravidla etiky“), osobní příklad představených a účinný vnitřní kontrolní a řídicí systém.

1.1. Propagace protikorupčního postoje představenými

Každý představený je povinen, v rámci svých základních povinností, prosazovat a uplatňovat protikorupční postoj. Rozumí se tím vlastní bezúhonnost, příkladné plnění povinností, dodržování obecně závazných právních předpisů a interních aktů řízení, důsledné prošetřování podezření na korupci, vyvozování adekvátních opatření vůči zaměstnancům, kteří se prokazatelně dopustili korupčního nebo jiného protiprávního jednání, nebo se podíleli na vytváření korupčního prostředí.

1.2. Etický kodex

Důležitým dokumentem z oblasti etiky ve veřejné správě je etický kodex a pravidla etiky. Implementace etického kodexu a pravidel etiky spočívá v aktivní propagaci a vyhodnocování jejich účinnosti.

Zaměstnanci Státního oblastního archivu v Plzni jsou povinni při výkonu svých práv a povinností vyplývajících z pracovněprávního a ze služebního poměru jednat v souladu s etickým kodexem, který je přílohou pracovního řádu Státního oblastního archivu v Plzni, a pravidly etiky. Jejich porušení je posuzováno jako porušení interních nebo služebních předpisů.

1.3. Vzdělávání zaměstnanců

V rámci vzdělávání zaměstnanců zařazovat pravidelná školení na všech vedoucích i zaměstnaneckých úrovních k protikorupční problematice, k vysvětlování obsahu etického kodexu a pravidel etiky, zvyšování schopnosti rozpoznat indikátory korupce a rovněž zvyšování povědomí o ochraně zaměstnanců, kteří oznámili podezření na korupci. To platí i ve vysvětlování postupů služebního úřadu v případě potvrzení korupčního jednání tak, aby každý zaměstnanec dovedl řešit situace, do kterých se může dostat v souvislosti s výkonem svých pravomocí, například při obdržení korupční nabídky. Obdobně je třeba zajistit proškolení zaměstnanců z hlediska dodržování postupů v případě zjištění podezření z korupce nebo v případě vzniku korupčního prostředí tak, aby bylo možné vhodnými prostředky zamezit osobám podezřelým z korupčního jednání ve zmaření prokázání takového protispolečenského jednání.

1.4. Systém pro oznámení podezření na korupci

K podání oznámení může zaměstnanec Státního oblastního archivu v Plzni využít:

- a) centrální e-mailovou adresu protikorupci@mvcz.cz, nebo telefonní linku 974 833 284,
- b) schránku pro příjem oznámení v listinné podobě, která je umístěna v hlavním vchodu před vrátnicí v objektu Státního oblastního archivu v Plzni, Sedláčkova 44, Plzeň,
- c) e-mailovou adresu pro příjem oznámení v elektronické podobě prosetrovatel@soaplzen.cz.

V souladu s § 2 odst. 1 písm. a) nařízení vlády č. 145/2015 Sb., o opatřeních souvisejících s oznamováním podezření ze spáchání protiprávního jednání ve služebním úřadu, byla od 1. listopadu 2015 ve Státním oblastním archivu v Plzni zřízena funkce prošetřovatele, kterou na základě ustanovení služebního orgánu vykonává jeho pověřený zaměstnanec.

Činnost prošetřovatele je vykonávána v souladu s metodickým pokynem náměstka ministra vnitra pro státní službu č. 8/2015, kterým se stanoví podrobnosti k postupu při prošetřování oznámení podezření ze spáchání protiprávního jednání ve služebním úřadu.

Oznamovatel korupčního či jiného protiprávního jednání nesmí být v souvislosti s učiněným oznámením postižen, znevýhodněn nebo vystaven nátlaku.

2. Transparentnost

Při řízení jednotlivých procesů, činností a jejich kontrole je podle zákona zajištěno právo veřejnosti na informace v rozsahu platných právních předpisů. Tím jsou vytvořeny přiměřené předpoklady pro prevenci korupce i pro její odhalení.

Zveřejňování informací je prováděno v souladu s platnou legislativou na internetových stránkách Státního oblastního archivu v Plzni www.soaplzen.cz.

Smlouvy a objednávky s hodnotou předmětu plnění vyšším než 50.000 Kč bez DPH uzavřené po 1. červenci 2016 jsou zveřejňovány v registru smluv podle zákona č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv, na adrese <https://smlouvy.gov.cz>.

Aktuální interní protikorupční program je trvale zpřístupněn všem zaměstnancům Státního oblastního archivu v Plzni na jeho internetových a intranetových stránkách.

3. Řízení korupčních rizik a monitoring jejich kontrol

Aktivní řízení korupčních rizik spolu s manažerskou odpovědností za účinné nastavení kontrolních mechanismů v rizikových oblastech je základním nástrojem boje s korupcí.

Ke zvládnutí identifikovaných rizik korupce při výkonu svěřené působnosti jsou ve Státním oblastním archivu v Plzni přijata konkrétní opatření, která tvoří přílohu interního protikorupčního programu.

3.1. Hodnocení korupčních rizik

Na základě strategie řízení korupčních rizik je provedeno hodnocení, které obsahuje pravidelnou roční analýzu a aktualizaci stávajících rizik korupce, kterou provádí představení Státního oblastního archivu v Plzni, spočívající v hodnocení významnosti rizik z hlediska

pravděpodobnosti zapůsobení a negativního dopadu na správu rozpočtu a na výkon svěřené působnosti.

Aktualizace rizik, včetně metodických postupů vedoucích k minimalizaci negativních dopadů pro případ jejich zapůsobení, je prováděna minimálně jedenkrát ročně v následné posloupnosti:

- a) identifikace korupčních rizik - vytipování korupčních rizikových oblastí a činností,
- b) vytvoření tabulky „seznam korupčních rizik“,
- c) stanovení pravděpodobnosti zapůsobení rizika - stupně hodnocení 1 až 5

Úroveň	Označení	% vyjádření	Interval pravděpodobnosti
5	Téměř jistá	70 % - 100 %	Vyskytne se skoro vždy
4	Možná	40 % - 69 %	Pravděpodobně se vyskytne
3	Řídká	20 % - 39 %	Někdy se může vyskytnout
2	Nepatrná	5 % - 19%	Vyskytnout se může, ale nemusí také vůbec
1	Zanedbatelná	0 % - 4%	Vyskytne se pouze ve výjimečných případech

- d) stanovení nežádoucího dopadu rizika - pro případ jeho zapůsobení na výkon veřejné správy a rozpočet stupně hodnocení 1 až 5

Úroveň	Označení	Kvantitativně	Popis
5	Rozsáhlý	Více jak 10 000 001 Kč	Ztráta majetku, významná ztráta, krizová situace s vlivem na chod SOA
4	Velký	Od 4 000 001 Kč do 10 000 000 Kč	Významné poškození majetku, ztráta, ovlivňuje zejména vnitřní chod SOA
3	Střední	Od 1 000 001 Kč do 4 000 000 Kč	Vyžaduje okamžité řešení situace, ovlivňuje nebezpečně vnější i vnitřní chod SOA
2	Malý	Od 200 001 Kč do 1 000 000 Kč	Ovlivňuje pouze dílčí aktivity
1	Zanedbatelný	Od 0 Kč do 200 000 Kč	Neovlivňuje znatelně fungování SOA

e) stanovení stupně významnosti vlivu rizika = (součin pravděpodobnosti a nežádoucího dopadu), tj. určení rizikového skóre.

Na základě vypočteného rizikového skóre bude ke každému riziku přiřazen stupeň významnosti rizika v následujícím rozmezí:

- 1) malý význam (skóre 1 až 8) – málo významné riziko, bez dopadu na dosažení cílů,
- 2) střední význam (skóre 9 až 14) – významné riziko s malým dopadem na dosažení cílů,
- 3) vysoký význam (skóre 15 až 25) – kritické riziko s možným významným dopadem na dosažení cílů.

f) Vypracování metodických postupů (opatření) k prevenci a minimalizaci negativního dopadu identifikovaných rizik pro případ jejich zapůsobení v reálném čase.

3.2. Monitoring kontrolních mechanismů odhalujících korupci

Zaměření činnosti na posílení stávajících kontrolních mechanismů s cílem odhalit korupční jednání, zmírnění negativního dopadu na správu rozpočtu a na výkon svěřené působnosti. Následný výčet mechanismů identifikace a odhalování korupčních rizik je zaměřen na:

* Důsledné využívání zavedených kontrolních systémů, organizovaných v souladu s právními předpisy, zaměřených na předběžnou, průběžnou a následnou finanční kontrolu, jakož i činnost interního auditu. Podrobnou analýzu výsledků vnějších i vnitřních kontrol, odstraňování příčin a podmínek, které by mohly vytvořit prostor pro porušování právních předpisů při hospodaření s veřejnými prostředky, s cílem odhalovat různá podvodná jednání a různé formy korupce.

* Definování a rozdělení odpovědnosti v rovině schvalovací, platební, inkasní a účetních finančních operací.

* Transparentní definování povinností, oprávnění a odpovědnosti řídicích a výkonných zaměstnanců k jednotlivým činnostem směřujícím k zakládání veřejných výdajů a naplňování veřejných příjmů v popisu pracovních činností a v interních aktech řízení, upravujících zejména oběh účetních dokladů a proces řídicí kontroly.

* Systém zadávání veřejných zakázek, zde využívat všechny právně dostupné metody a formy kontroly zaměstnanců v postavení zadavatelů, administrátorů veřejných zakázek a členů výběrových komisí. Mimořádný důraz položit na průběžné zvyšování odborné úrovně zaměstnanců podílejících se na přípravě a průběhu zadávacího řízení, členů výběrových komisí a samotných zadavatelů.

* Upozornění zadavatele veřejných zakázek, zaměstnance plnících úkoly při administraci veřejných zakázek i členy pracovních komisí zadavatele na nevhodnost pracovních schůzek (kontaktů) se zástupci uchazečů o veřejnou zakázku mimo prostory svého pracoviště a na objednávání různých dodávek, prací a služeb od těchto uchazečů pro své soukromé účely.

* Ověřování namátkovým způsobem, zda zaměstnanci nezneužívají majetek zaměstnavatele k různým soukromým aktivitám, nebo k aktivitám, které jsou v rozporu s pracovním řádem.

* Důsledný monitoring a sledování průkaznosti, úplnosti a správnosti účetních záznamů v zavedených informačních systémech a v procesech přímého uskutečňování finančních a majetkových operací. Kontrolovat v případě zaměstnanců odpovědných za účetní případy (inkaso, výdaje) důsledné hájení zájmů zaměstnavatele poctivým přístupem k evidování a vymáhání pohledávek, přejímání služeb, prací a dodávek od obchodních partnerů v deklarovaných množstvích, sortimentu, kvalitě a smluvní ceně.

* V zájmu snížení míry rizika zkreslování výsledků kontrolní činnosti ve prospěch kontrolované osoby, přehlížení nedostatků a přijímání různých neoprávněných výhod vykonávat kontrolní činnost minimálně dvěma pověřenými zaměstnanci.

4. Postupy při podezření na korupci

Postup při podezření na korupční jednání je popsán v etickém kodexu a v pravidlech etiky. V případě, že zaměstnanec zaznamená podvodné či korupční jednání, oznámí tuto skutečnost představenému. Příslušný představený je povinen každé podání prošetřit z hlediska relevance oznámené informace a shromáždit veškeré podklady s tím související a předat případ k řešení řediteli Státního oblastního archivu v Plzni, který případně postoupí výsledky šetření orgánům činným v trestním řízení. Druhou možností je postup podle bodu 1.4.

Součástí postupu je důkladná analýza příčin vzniku korupce o ověření korupčního jednání s cílem minimalizovat ztráty způsobené korupčním jednáním a zabránit opakování obdobného korupčního jednání.

5. Vyhodnocování a aktualizace interního protikorupčního programu

Výsledná zpráva obsahující vyhodnocení interního protikorupčního programu bude zpracována vždy k 31. prosinci lichého kalendářního roku a zaslána kanceláři ministra vnitra do 15. ledna následujícího kalendářního roku.

Vyplyne-li z hodnocení účinnosti interního protikorupčního programu potřeba úprav některých jeho částí nebo bude-li aktualizován rezortní interní protikorupční program Ministerstva vnitra, bude interní protikorupční program aktualizován.

6. Tímto interním protikorupčním programem se ruší interní protikorupční program Státního oblastního archivu v Plzni ze dne 11. srpna 2016 čj.: SOAP/006-1819/2016.

V Plzni dne 21. června 2018

Mgr. Petr Hubka
ředitel Státního oblastního archivu v Plzni

Příloha: Seznam korupčních rizik - rizika korupce a opatření ke snížení rizika korupce ve Státním oblastním archivu v Plzni